

Анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю

Анулювання свідоцтва щодо як державних, так і приватних нотаріусів вирішується Міністерством юстиції України. Це можливо як з власної ініціативи нотаріуса, так і за поданням відповідного управління юстиції.

Власна ініціатива - це волевиявлення самого нотаріуса на припинення нотаріальної діяльності з особистих обставин, що їх він має вказати в своїй заяві про анулювання свідоцтва.

Реалізація інших підстав анулювання свідоцтва залежить від дій відповідного управління юстиції і настає незалежно від волі нотаріуса.

Передбачені законодавством підстави анулювання свідоцтва за поданням управління юстиції (ст. 12 Закону України «Про нотаріат») найпершою підставою анулювання свідоцтва є втрата нотаріусом громадянства України чи виїзд за межі України на постійне місце проживання, бо тільки громадянин України може бути нотаріусом, а виїзд за межі України на постійне місце проживання робить нереальним заняття такою діяльністю на території України.

Вчинення нотаріусом злочину і винесення проти нього обвинувального вироку, який набрав чинності, також є підставою для анулювання свідоцтва, оскільки нотаріусом може бути особа, яка не має судимості.

Підставою для анулювання свідоцтва є винесення ухвали про застосування до нотаріуса примусових заходів медичного характеру, що набрала законної сили.

Винесення постанови про припинення кримінальної справи щодо нотаріуса з nereабілітуючих підстав також є обставиною, за якою анулюється свідоцтво.

Якщо нотаріус зловживає спиртними напоями або наркотичними засобами і цим ставить себе і свою сім'ю в тяжке матеріальне становище, то за рішенням суду, він визнається обмежено дієздатним, а таке рішення, що набрало законної сили, є підставою анулювання свідоцтва. Нотаріус, обмежений у своїй дієздатності, не може обіймати таку посаду, де потрібні неупередженість, непідкупність і логічне мислення, а людина, обмежена в її дієздатності, може зазнати різних негативних впливів.

Підставою для анулювання свідоцтва є також рішення суду про визнання нотаріуса недієздатним внаслідок душевної хвороби. Людина, яка знаходиться в такому стані, не усвідомлює своїх дій і не може ними керувати.

Анулюється свідоцтво і в разі винесення судом рішення про визнання нотаріуса безвісно відсутнім і рішення про оголошення нотаріуса померлим.

Наступна підстава для анулювання свідоцтва є правовою гарантією забезпечення вчинення нотаріальних дій відповідно до закону і передбачає відповідальність нотаріуса за систематичне порушення ним чинного законодавства під час вчинення нотаріальних дій або одноразове грубе порушення закону, що завдало шкоди інтересам держави, підприємств, установ, організацій, громадян.

Анулювання свідоцтва в зв'язку з невідповідністю нотаріуса займаній посаді внаслідок стану здоров'я, що перешкоджає нотаріальній діяльності, може

мати місце в тому разі, коли йдеться про якісь фізичні вади нотаріуса. Але реалізація цієї підстави можлива тільки тоді, коли є медичний висновок про те, що за станом здоров'я нотаріус не може виконувати свої професійні обов'язки.

Необхідність забезпечення об'єктивності й незалежності нотаріуса під час вчинення нотаріальних дій вимагає, щоб нотаріус не перебував у штаті інших державних, приватних і громадських організацій, не був підприємцем і посередником і взагалі не виконував іншої оплачуваної роботи. Порухення цієї вимоги є підставою для анулювання свідоцтва. Праця в інших організаціях, а також заняття підприємництвом чи посередництвом впливали б на законність та об'єктивність вчинюваних нотаріусом дій.

Стаття 8 Закону України «Про нотаріат» передбачає необхідність додержання нотаріусом таємниці вчинюваних нотаріальних дій. Порухення цієї вимоги є підставою анулювання свідоцтва.

Остання підстава для анулювання свідоцтва - це порушення нотаріусом вимог ст. 9 Закону України «Про нотаріат», яка регулює обмеження у праві вчинення нотаріальних дій, коли він має певну заінтересованість у вчиненні їх.

Свідоцтво анулюється за поданням Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, управлінь юстиції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, що попередньо розглядається комісією. Наказом Міністра юстиції України від 19 листопада 1998 р. було затверджено Положення про Комісію з розгляду подань Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських управ, лінь юстиції щодо анулювання свідоцтв про право на заняття нотаріальною діяльністю.

Комісія утворюється при Міністерстві юстиції України та складається з 7 осіб.

Повноваженнями цієї комісії є розгляд подань вищевказаних управлінь юстиції щодо анулювання свідоцтв.

Подання розглядається при участі нотаріуса, щодо якого вирішується питання про анулювання свідоцтва, та представника управління юстиції, але їх неявка не є перешкодою для розгляду подання, крім випадків, коли Комісія визнає їх явку обов'язковою.

До подання слід додати засвідчені у встановленому порядку копії документів:

- доповідну записку про перевірку роботи нотаріуса;
- пояснення нотаріуса;
- копію наказу про призупинення нотаріальної діяльності;
- документи, що свідчать про вжиті заходи щодо виявлених в роботі нотаріуса порушень;
- відповідні документи органів дізнання і слідства, прокуратури і суду та ін.

Комісія за результатами розгляду подання може винести такі рішення:

- щодо відхилення подання управління юстиції;
- щодо анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю;

- щодо відмови про анулювання свідоцтва на право займатися нотаріальною діяльністю.

На час розгляду комісією при Міністерстві юстиції подання управління юстиції щодо анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю така діяльність нотаріуса призупиняється. Печатка, реєстри, архів та спеціальні бланки нотаріальних документів, що залишились у нотаріуса, опечатуються представниками управління юстиції та передаються їм на збереження. Максимальний термін призупинення діяльності нотаріуса становить три місяці.

Правовою гарантією захисту прав нотаріуса при анулюванні свідоцтва є його право оскаржити ці дії до суду в місячний строк від дня одержання рішення про анулювання свідоцтва. Скарга розглядається в порядку провадження, що виникає з адміністративно-правових відносин (статті 248 і - 24810 ЦПК України).

Шоста київська державна
нотаріальна контора